

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра публічного та приватного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 21 » 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правознавчі студії
Змістовий модуль «Теорія держави і права»

для студентів

спеціальності	052 Політологія
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	052.00.01 Політологія

Київ – 2021

Розробники:

Чернега Андрій Петрович, к.ю.н., доцент, доцент кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Чернега Андрій Петрович, к.ю.н., доцент, доцент кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин
Протокол від «26» серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри публічного та приватного права

(Лілія ОРЕЛ)

Робочу програму погоджено з керівником проектної групи освітньої програми
052.00.01 Політологія
17.09.2021 р.

Гарант освітньої програми

(Пояркова Тетяна Костянтинівна)

Робочу програму перевірено
21.09.2021 р.

Заступник декана

(Анфіса НАШИНЕЦЬ-НАУМОВА)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Правознавчі студії	
<i>Вид дисципліни</i>	обов'язкова
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	7/210
<i>Курс</i>	1
<i>Семестр</i>	1,2
<i>Кількість змістових модулів з розподілом</i>	2
<i>Обсяг кредитів</i>	7
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	210
<i>Аудиторні</i>	98
<i>Модульний контроль</i>	14
<i>Семестровий контроль</i>	30
<i>Самостійна робота</i>	68
<i>Форма семестрового контролю</i>	Екзамен, Залік
Змістовний модуль «Теорія держави і права»	
<i>Курс</i>	1
<i>Семестр</i>	1
<i>Обсяг кредитів</i>	4
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	120
<i>Аудиторні</i>	56
<i>Модульний контроль</i>	8
<i>Семестровий контроль</i>	30
<i>Самостійна робота</i>	26
<i>Форма семестрового контролю</i>	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета

Дати уявлення студентам про теоретичні засади держави та права та сприяти оволодінню основними положеннями характеристик держави. Розкрити основні засади управління державою та механізму його здійснення, особливості правового статусу людини і громадянина. Навчити працювати з першоджерелами та застосовувати їх у практичній діяльності. Розвивати прагнення аналізувати політичну ситуацію в світі та давати їй правову оцінку.

Відповідно до освітньої програми 052.00.01 «Політологія» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 052 Політологія, дисципліна забезпечує формування таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК) –

ЗК-03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК-06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК) -

СК–02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

СК–03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК–04. Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

СК–05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК–06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

СК–07. Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

3. Результати навчання за дисципліною

Відповідно до освітньої програми 052.00.01 «Політологія» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 052 Політологія, дисципліна забезпечує формування таких програмних результатів навчання:

РН–03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.

РН–04. Мати навички професійної комунікації.

РН–06. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

РН–07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.

РН–09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

РН–10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

РН–11. Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

РН–12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

РН–13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

РН–14. Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
л.		с.	п.	Лабор.	с.р.	
1 семестр						
Змістовий модуль 1.						
Теорія держави і права як наука та її місце в системі юридичних наук	5	2	2			1
Методи дослідження теорії держави і права	1					1
Держава як історичне явище	5	2	2			1
Разом за змістовим модулем 1	11	4	4			3
Змістовий модуль 2.						
Держава як юридична категорія	5	2	2			1
Функції держави	5	2	2			1
Форма держави	5	2	2			1
Модульний контроль	2					
Разом за змістовим модулем 2	17	6	6			3
Змістовий модуль 3.						
Механізм держави	5	2	2			1
Громадянське суспільство	5	2	2			1
Демократична, соціальна та правова держава	5	2	2			1
Модульний контроль	2					
Разом за змістовим модулем 3	17	6	6			3
Змістовий модуль 4.						
Право як історичне явище	5	2	2			1
Поняття та соціальна цінність права	5	2	2			1
Норми права в системі соціальних норм	5	2	2			1
Норма права	5	2	2			1
Форма (джерела) права	5	2	2			1
Модульний контроль	2					
Разом за змістовим модулем 4	27	10	10			5
Змістовий модуль 5.						
Нормативно-правовий акт	3	1	1			1
Система права	3	1	1			1
Разом за змістовим модулем 5	6	2	2			2
Змістовий модуль 6.						
Реалізація та застосування права	2					2
Правові відносини	2					2
Разом за змістовим модулем 6	4					4
Змістовий модуль 7.						
Тлумачення норми права	2					2
Правова поведінка	2					2
Юридична відповідальність	2					2
Модульний контроль	2					
Разом за змістовим модулем 7	8					6
Семестровий контроль	30	30				
Усього годин	120	28	28			26

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1: «Теорія держави і права як наука та її місце в системі юридичних наук»

ТДП як наука та навчальна дисципліна. Історичні етапи створення ТДП як юридичної науки. Об'єкт та предмет ТДП. Функції ТДП: гносеологічна, онтологічна, евристична, аксіологічна, прогностична, методологічна. Ідеологічна, політична та практична функції ТДП. Історико-теоретичні науки: загальна характеристика. Галузеві юридичні науки: загальна характеристика. Міжгалузеві юридичні науки: загальна характеристика. Взаємозв'язок ТДП з філософією та філософією права. Взаємозв'язок ТДП з історією держави і права. Взаємозв'язок ТДП з політологією. Взаємозв'язок ТДП з соціологією та соціологією права. Взаємозв'язок ТДП з психологією та психологією права

Тема 2: «Методи дослідження теорії держави і права»

Загально-філософські питання наукової методології та методів наукового пізнання. Методологія теорії держави і права та її роль у пізнанні державно-правових явищ. Взаємозв'язок предмета і методу науки. Структура методології теорії держави і права. Основні підходи до вивчення держави і права. Методологічні принципи. Логічні прийоми. Методи юридичного пізнання та їх класифікація (загальнонауковий, частковий, спеціальний, спеціально-юридичний). Методологія юридичної теорії і методологія юридичної практики. Необхідність методологічної підготовки спеціалістів юридичного профілю.

Тема 3: «Держава як історичне явище»

Теологічна теорія виникнення держави. Патріархальна теорія виникнення держави. Договірна теорія виникнення держави. Органічна теорія виникнення держави. Теорія насильства щодо виникнення держави. Психологічна теорія виникнення держави. Теорія інцесту – походження держави. Економічна (класова) теорія виникнення держави. Інші теорії виникнення держави: патримоніальна, гідравлічна, космічна, технократична ... Держава – продукт суспільного розвитку. Ознаки держави, що відрізняють її від первіснообщинного ладу. Загальні закономірності виникнення держави.

Змістовий модуль 2.

Тема 4: «Держава як юридична категорія»

Поняття та ознаки держави як юридичної категорії. Територія України – як одна з основних ознак держави. Публічна влада – як одна з основних ознак держави. Суверенітет народу. Суверенітет держави. Інститут громадянства в Україні. Конституція України – основний нормативний акт України. Формальні реквізити державної влади в Україні. Державна влада: ознаки та види. Класова сутність держави. Загально-соціальний підхід до сутності держави. Типологія держави: формаційний підхід. Типологія держави: цивілізаційний підхід.

Тема 5: «Функції держави»

Політична функція держави. Економічна функція держави. Соціальна функція держави. Культурно-виховна функція держави. Екологічна функція держави. Правоохоронна функція держави. Правозахисна функція держави. Фіскальна (податкова) функція держави. Інформаційна функція держави. Співробітництво та інтеграція з сучасними країнами – зовнішня функція держави. Оборонна функція держави. Функція забезпечення миру та підтримки світового правопорядку. Правові форми здійснення функцій держави.

Тема 6: «Форма держави»

Форма держави: загальна характеристика, поняття та елементи. Монархія як форма правління. Необмежена монархія: поняття, ознаки, приклади. Обмежена монархія: поняття, ознаки, приклади. Абсолютна монархія на прикладі країн Аравійського півострову. Парламентська монархія Великої Британії. Парламентська монархія Іспанії. Парламентська монархія Норвегії. Парламентська монархія Швеції. Парламентська монархія Японії. Республіканська форма правління: поняття ознаки та види. Парламентська республіка. Президентська республіка. Змішана республіка. Унітарна держава на прикладі України. Федеративна держава на прикладі США. Конфедеративний союз: поняття, ознаки, приклади. Співдружність як особлива форма державного устрою. Державний режим: поняття, ознаки, види.

Змістовий модуль 3.

Тема 7: «Механізм держави»

Механізм держави: поняття, ознаки та структура (елементи). Принципи здійснення державної влади. Методи здійснення державної влади. Принцип поділу державної влади. Вето – як інститут стримування і противаг органів державної влади в Україні. Імпічмент – як інститут стримування і противаг органів державної влади в Україні. Спільне формування органів влади та інші інструменти системи струмування та противаг органів державної влади в Україні. Інститут уповноваженого ВР України з прав людини (омбудсмана) за додержанням конституційних прав і свобод людини. Державний апарат та державні органи – як складова механізму держави. Державні підприємства і установи – як складові механізму держави. Місце і роль правоохоронних органів у структурі державних органів України. Законодавча влада України: завдання та функції. Виконавча влада України: завдання та функції. Судова влада України: завдання та функції. Місцеві державні органи виконавчої влади в Україні. Державний службовець та посадова особа в Україні.

Тема 8: «Громадянське суспільство»

Поняття та ознаки громадянського суспільства. Розвиток політико-правової думки про громадянське суспільство. Структура громадянського суспільства. Взаємодія громадянського суспільства і держави. Становлення та розвиток громадянського суспільства в Україні.

Тема 9: «Демократична, соціальна та правова держава»

Демократична держава: поняття, ознаки та форми демократії. Поняття та ознаки правової держави. Принципи правової держави. Принцип верховенства права. Формування концепції розвитку правової держави. Поняття та ознаки соціальної держави. Принципи соціальної держави. Становлення та розвиток ідеї соціальної держави.

Змістовий модуль 4.

Тема 10: «Право як історичне явище»

Соціальна природа права. Причини виникнення права. Вплив звичаїв на формування права в Україні. Теологічна теорія походження права. Теорія природного права. Теорія юридичного позитивізму. Історична теорія походження права. Психологічна теорія походження права. Соціологічна теорія походження права. Теорія примирення. Марксистська теорія походження права. Взаємозв'язок права і держави.

Тема 11: «Поняття та соціальна цінність права»

Право – поняття та ознаки. Сутність права. Цінність права. Загально-соціальні функції права. Спеціально-юридичні функції права. Компенсаційна та відновна функції права. Загально-соціальні принципи права. Загально-правові принципи права. Галузеві принципи права (принципи кримінального права, цивільного та сімейного права, трудового права). Міжгалузеві принципи права (у сфері процесуальних відносин, господарське право). Принципи інститутів права (на прикладі виборчого права). Об'єктивне право. Суб'єктивне право.

Тема 12: «Норми права в системі соціальних норм»

Поняття та ознаки та класифікація соціальних норм. Співвідношення соціальної норми із нормою права. Право і мораль. Право і звичай. Право і релігія. Мораль, як система правил поведінки, ідеалів, цінностей та категорій. Моральні засади сучасного законодавства України. Вплив християнської релігії на формування права в Україні. Звичаї у сімейному праві України. Звичаї у цивільному праві України. Звичаї у кримінальному праві України. Звичай у конституційному праві України. Звичай у господарському праві України.

Тема 13: «Норма права»

Поняття та ознаки норми права. Класифікація норм за предметом правового регулювання. Класифікація норм права за субординацією у правовому регулюванні. Класифікація норм права за суб'єктами правотворчості. Класифікація норм права за функціональною спрямованістю. Норми-засади в законодавстві України. Норми-принципи в законодавстві України. Установчі норми в законодавстві України. Норми-дефініції в законодавстві України. Темпоральні норми в законодавстві України. Норми-преюдиції в законодавстві України. Норми-фікції в законодавстві України. Норми-колізії в законодавстві України. Структура норми права: гіпотеза, диспозиція, санкція.

Тема 14: «Форма (джерело) права»

Форма і джерело права: співвідношення понять. Правовий звичай: поняття, ознаки, види. Міжнародно-правовий звичай. Звичай у цивільному праві України. Звичай у сімейному праві України. Правовий прецедент: поняття, ознаки та види. Юридичний прецедент як джерело права в Україні. Договір – як джерело права в Україні. Релігійний текст як джерело права. Юридична доктрина – джерело права.

Змістовий модуль 5.

Тема 15: «Нормативно-правовий акт»

Поняття та ознаки нормативно-правового акту. Класифікація НПА: загальна характеристика. НПА Верховної Ради України, поняття, види, порядок прийняття. НПА Кабінету Міністрів України: поняття, види, порядок прийняття. НПА Президента України: поняття, види, порядок прийняття. НПА місцевих державних адміністрацій: поняття, види, порядок прийняття. НПА місцевих органів самоврядування, поняття, види, порядок прийняття. Юридична сила закону – властивість НПА. Закон – основний нормативно-правовий акт України. Підзаконний НПА: поняття, ознаки та система. Юридична сила нормативних актів Автономної Республіки Крим. Дія НПА в часі. Дія НПА в просторі. Дія НПА по колу осіб. Систематизація НПА: поняття та форми.

Тема 16-1: «Система права»

Поняття, ознаки та структура системи права. Структурні елементи системи права: норми права; інститути права; підгалузі права; галузі права. Норма права – первинний, початковий елемент системи права, з якого складаються інститути та галузі права. Галузь права та її ознаки. В основі поділу права на галузі лежать предмет (матеріальний критерій) і метод (юридичний критерій) правового регулювання. Імперативний і диспозитивний методи. Загальна характеристика основних

галузей права України – конституційне та адміністративне право, цивільне та сімейне право, кримінальне право, трудове, житлове, земельне, міжнародне право, процесуальне право. Інститути та підгалузі права. Ознаки інституту права. Види правових інститутів (простий і складний інститути). Підгалузь права.

Тема 16-2: «Система права»

Публічне і приватне право. Предмет і метод публічного права. Матеріальне і процесуальне право. Матеріальне і процесуальне право співвідносяться як зміст і форма правового регулювання. Особливості норм матеріального та процесуального права. Національне та міжнародне право. Співвідношення національного та міжнародного права розкривається у формах, принципах взаємодії цих двох складових системи права та способах їх трансформації. Розрізняють три форми (концепції) взаємодії національного і міжнародного права – примату національного права, примату міжнародного, змішана форма. Принципи співвідношення національного і міжнародного права: принцип пріоритету міжнародного права (міжнародних договорів) над національним; принцип пріоритету національного права над міжнародним; принцип дуалізму – передбачає взаємодію обох систем права (національного і міжнародного), оскільки ґрунтується на визнанні їх наявності. Способи трансформації норм міжнародного права до національної системи права – прямий, непрямий, змішаний. Співвідношення системи права і системи законодавства.

Змістовий модуль 6.

Тема 17-1: «Реалізація та застосування права»

Поняття та ознаки реалізації норми права. Соціальне призначення права. Різні наукові підходи до розуміння реалізації права. Суб'єкти та об'єкти реалізації права. Принципи реалізації права. Способи та форми реалізації норми права. Механізм реалізації права. Правозастосування: поняття та ознаки. Суб'єкти та об'єкти правозастосування. Відмінність від реалізації права. Підстави та форми правозастосування. Застосування права правоохоронними та правозахисними органами» (на прикладі суду, поліції, прокуратури, виконавчої служби, нотаріату, органів реєстрації актів цивільного стану, служб у справах дітей тощо).

Тема 17-2: «Реалізація та застосування права»

Вимоги та стадії застосування права. Особливості правозастосовної діяльності (суддів / прокуратури / поліції, тощо). Акт застосування норми права. Поняття правозастосовного акту, його ознаки, класифікація (види) актів. Відмінність правозастосовних актів від нормативно-правових. Структура правозастосовного акту (акти судових та правоохоронних органів як приклад). Прогалини у законодавстві: аналогія закону та права. Поняття та причини виникнення прогалин. Види прогалин, шляхи виправлення та усунення прогалин в законодавстві. Аналогія закону та її види. Аналогія права. Юридичні колізії. Поняття та ознаки юридичної колізії. Причини виникнення, види колізій, шляхи подолання колізій у праві. Юридичні колізії на прикладі цивільного, сімейного та трудового законодавства (на вибір).

Тема 18-1: «Правові відносини»

Поняття, ознаки та підстави виникнення правовідносин. Правовідносини можуть виникати, існувати, змінюватися та припинятися лише за наявності необхідних передумов (підстав). Розрізняють загальні (матеріальні) і спеціальні (юридичні) підстави виникнення правовідносин. Класифікація правовідносин: за предметом правового регулювання виділяють; за функціями права розрізняють; за характером обов'язків; за ступенем визначеності суб'єктів: за субординацією в правовому регулюванні; за розподілом прав і обов'язків; за волевиявленням сторін. Структура

(елементи) правовідносин. Правовідносини складаються з наступних структурних елементів: суб'єктів права; об'єкту права; суб'єктивного права (законний інтерес) та юридичного обов'язку – юридичний зміст. Суб'єкти правовідносин. Фізичні особи. Правосуб'єктність. Складовими правосуб'єктності є – правоздатність, дієздатність та деліктоздатність. Юридичні особи – суб'єкти правовідносин. Ознаки та види юридичних осіб.

Тема 18-2: «Правові відносини»

Об'єкти правовідносин. Розрізняють матеріальні та нематеріальні блага і цінності. Суб'єктивне право і юридичний обов'язок. Правомочність – складова частина змісту суб'єктивного права. Суб'єктивне право складається з тріади структурних елементів (правомочностей): право на здійснення певних дій; право вимагати від іншого суб'єкта виконання (додержання) юридичного обов'язку; право на захист. Поняття та зміст юридичного обов'язку. Поняття та ознаки законного інтересу. Види законних інтересів. Співвідношення законного інтересу із суб'єктивним правом. Спільні та відмінні риси суб'єктивних прав та законних інтересів. Поняття та ознаки юридичних фактів. Юридичні факти класифікують за різними ознаками: за вольовою, за відповідністю чи невідповідністю нормам права, за характером юридичних наслідків, за складом, за суб'єктом, за галузевою належністю тощо.

Змістовий модуль 7.

Тема 19: «Тлумачення норми права»

Поняття та об'єктивна необхідність тлумачення норм права. Суб'єкти тлумачення норм права. Офіційне та неофіційне тлумачення. Поділ (різновиди) офіційного тлумачення. Способи тлумачення норм права. Види тлумачення норм права: буквальне, поширювальне, обмежувальне. Акт офіційного тлумачення норми права: поняття та ознаки, види актів офіційного тлумачення, акти судового тлумачення норм права, акти адміністративного тлумачення норм права. Особливості казуального та адміністративного тлумачення. Офіційне тлумачення конституційних норм, як одна із форм забезпечення судового захисту прав людини і громадянина Конституційним Судом України. Акти тлумачення Конституційного Суду України.

Тема 20: «Правова поведінка»

Поняття поведінки та правової поведінки. Ознаки правової поведінки. Види правової поведінки. Правомірна поведінка та її склад. Види правомірної поведінки. Правопорушення: ознаки та види. Поділ правопорушень за ступенем суспільної небезпеки; поділ правопорушень за галузями права. Юридичний склад правопорушення: поняття та елементи; суб'єкт правопорушення; суб'єктивна сторона правопорушення; об'єкт правопорушення; об'єктивна сторона правопорушення. Зловживання правом та об'єктивне протиправне діяння.

Тема 21: «Юридична відповідальність»

Поняття та ознаки юридичної відповідальності. Мета, завдання та функції юридичної відповідальності (охоронна, захисна, профілактична, каральна, виховна). Принципи юридичної відповідальності: законності, обґрунтованості, справедливості, доцільності, невідворотності, своєчасності. Види юридичної відповідальності: кримінальна, адміністративна, цивільна, господарська, трудова, конституційна, міжнародна.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

для денної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Зм. Модуль 1		Зм. Модуль 2		Зм. Модуль 3		Зм. Модуль 4		Зм. Модуль 5		Зм. Модуль 6		Зм. Модуль 7		
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку
1	Відвідування лекцій	1	2	2	3	3	3	3	5	5	1	1					
2	Відвідування семінарських занять	1	2	2	3	3	3	3	5	5	1	1					
3	Робота на семінарських заняттях	10	2	20	3	30	3	30	5	50	1	10					
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25						1	25
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)	-		54		66		66		90		17		5		30	
	Разом		328														
	Коефіцієнт		0,182														
	Підсумковий бал проміжного контролю		60														
	Екзамен		40														
	Підсумковий бал		100														

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Завдання:

1. Скласти словник основних понять і термінів теорії держави і права.
2. Скласти схеми до кожної теми з дисципліни.
3. Назвати і охарактеризувати основні категорії кожної теми дисципліни.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
5	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
4	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "5 балів", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
3	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
1-2	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських заняттях та під час виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів з дисципліни здійснюється у формі екзамену.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Перший блок: «Теорія держави»

1. Історичні етапи створення юридичної науки – теорії держави і права.
2. Теорія держави і права як наука та навчальна дисципліна.
3. Об'єкт та предмет теорії держави і права.
4. Функції теорії держави і права.
5. Теорія держави і права в системі юридичних наук.
6. Теорія держави і права в системі суспільних наук.
7. Взаємозв'язок теорії держави і права з історією, філософією та філософією права.
8. Поняття методу та методології ТДП.
9. Філософські, загальнонаукові та спеціально наукові методи пізнання ТДП.
10. Теологічна, патріархальна та договірна теорії виникнення держави.
11. Органічна та економічна теорії виникнення держави.
12. Теорія насильства та психологічна теорія виникнення держави.
13. Держава, як продукт суспільного розвитку: зародження державності у первісному суспільстві.
14. Ознаки держави, що відрізняють її від первіснообщинного ладу.

15. Загальні закономірності виникнення держави.
16. Поняття держави та її ознаки.
17. Соціальна влада та її ознаки.
18. Державна влада та її ознаки.
19. Суверенітет держави.
20. Суверенітет народу.
21. Сутність держави: класовий підхід.
22. Сутність держави: загально-соціальний підхід.
23. Типологія держави: формаційний підхід.
24. Типологія держави: цивілізаційний підхід.
25. Внутрішні функції держави.
26. Зовнішні функції держави.
27. Форми здійснення функцій держави. Правова форма.
28. Форми здійснення функцій держави. Організаційна форма.
29. Форма державного правління: поняття та структура.
30. Монархія, як форма державного правління.
31. Республіка, як форма державного правління.
32. Загальна характеристика форми державного устрою.
33. Унітарна держава та її ознаки.
34. Федерація та її ознаки.
35. Конфедерація та її ознаки.
36. Співдружність та імперія – форми державного устрою
37. Демократичний режим.
38. Антидемократичний режим та його різновиди.
39. Механізм держави: поняття та ознаки.
40. Структура механізму держави.
41. Принципи побудови та діяльності механізму держави.
42. Методи побудови та діяльності механізму держави.
43. Принцип поділу державної влади та його реалізація в Україні.
44. Інститут «стримування і противаг» - невід’ємна складова принципу поділу гілок влади.
45. Державний апарат як центральний елемент механізму держави. Поняття та ознаки.
46. Державні підприємства і установи.
47. Становлення концепції «громадянського суспільства».
48. Громадянське суспільство: поняття, ознаки та структура.
49. Співвідношення громадянського суспільства і держави.
50. Політична система громадянського суспільства.
51. Поняття демократичної держави та її ознаки.
52. Правова держава та її ознаки.
53. Принципи побудови правової держави.
54. Соціальна держава та її ознаки.
55. Характеристика основних сучасних концепцій (теорій) держави.

Другий блок: «Теорія права»

56. Соціальна природа права та причини його виникнення.
57. Загальна характеристика теорій виникнення права.
58. Теологічна теорія права.
59. Теорія природного права.
60. Історична теорія права.
61. Психологічна теорія права.
62. Соціологічна теорія права.

63. Взаємозв'язок права і держави.
64. Поняття та ознаки права.
65. Сутність права: загально-соціальна та класова.
66. Цінність права: соціальна та інструментальна.
67. Функції права: загально-соціальні та спеціально-юридичні.
68. Принципи права: загально-соціальні.
69. Принципи права: загально-правові.
70. Галузеві, міжгалузеві та принципи інститутів.
71. Об'єктивне та суб'єктивне право.
72. Поняття та ознаки соціальних норм.
73. Класифікація соціальних норм.
74. Співвідношення соціальної норми із нормою права.
75. Право і мораль.
76. Право і звичай.
77. Право і релігія.
78. Поняття та ознаки норми права.
79. Класифікація норм права.
80. Спеціалізовані норми права.
81. Структура норми права.
82. Способи викладення правової норми.
83. Співвідношення норми права і статті нормативно-правового акту.
84. Джерело та форма права: співвідношення понять.
85. Правовий звичай.
86. Загальна характеристика правового прецеденту.
87. Юридичний прецедент в Україні.
88. Нормативний договір – форма права.
89. Релігійний текст – форма права.
90. Юридична доктрина – форма права
91. Нормативно-правовий акт: поняття та ознаки
92. Класифікація нормативно-правових актів
93. Поняття та ознаки закону. Юридична сила закону.
94. Підзаконний нормативно-правовий акт.
95. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі та за колом осіб.
96. Форми систематизації нормативно-правових актів.
97. Система права: поняття, ознаки та структура.
98. Галузь права: поняття та ознаки.
99. Предмет та метод правового регулювання.
100. 100. Загальна характеристика галузей права.
101. 101. Інститут права: ознаки та види. Підгалузь права.
102. 102. Публічне і приватне право.
103. Матеріальне і процесуальне право.
104. Національне та міжнародне право.
105. Співвідношення системи права і системи законодавства
106. Поняття та ознаки реалізації норм права.
107. Способи та форми реалізації норм права.
108. Правозастосування: поняття та ознаки.
109. Підстави та форми правозастосування.
110. Вимоги та стадії застосування права.
111. Акти застосування права.
112. Прогалини в законодавстві. Аналогія закону і права.

113. 113.Юридичні колізії.
- 114.Правові відносини: поняття та ознаки.
- 115.Класифікація правових відносин.
- 116.Фізичні особи – суб'єкти правових відносин.
- 117.Юридичні особи – суб'єкти правових відносин.
- 118.Об'єкти правовідносин.
- 119.Суб'єктивне право і юридичний обов'язок.
- 120.Законний інтерес.
121. Юридичні факти.
122. Тлумачення норм права: поняття та його відмінність від з'ясування та роз'яснення права.
123. Суб'єкти тлумачення норм права.
124. Акт офіційного тлумачення норми права: поняття, ознаки та види.
125. Людина, особа, громадянин – співвідношення понять.
- 126.Правовий статус людини та громадянина, його різновиди.
- 127.Теорія поколінь прав людини.
- 128.Поняття, ознаки та види основних прав і свобод людини і громадянина.
- 129.Юридичні обов'язки людини та громадянина: поняття та види.
- 130.Правова поведінка, її ознаки та види. Правомірна поведінка.
- 131.Правопорушення – поняття, ознаки та види.
132. Юридичний склад правопорушення.
133. Юридична відповідальність: поняття та ознаки.
- 134.Мета та функції юридичної відповідальності.
- 135.Принципи юридичної відповідальності.
- 136.Види юридичної відповідальності.
- 137.Поняття законності та її виміри.
- 138.Взаємозв'язок законності і демократії.
- 139.Принципи законності.
- 140.Гарантії законності.

6.6. Шкала оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

для денної форми навчання

Разом: 120 год., із них: лекції – 28 год., семінарські заняття – 28 год.,
модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 26 год., семестровий контроль – 30 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1. (54 б)		Змістовий модуль 2. (66 б)		Змістовий модуль 3. (66 б)		Змістовий модуль 4. (90 б)			Змістовий модуль 5. (17 б)		Змістовий модуль 6. (5 б)		Змістовий модуль 7. (30 б)	
Лекції (бали)	<i>Л1(1б)</i>	<i>Л2 (1б)</i>	<i>Л3(1б) Л4(1б)</i>	<i>Л5(1б)</i>	<i>Л6(1б) Л7(1б)</i>	<i>Л8(1б)</i>	<i>Л9(1б) Л10(1б)</i>	<i>Л11(1б) Л12(1б)</i>	<i>Л13(1б)</i>	<i>Л14(1б)</i>					
Семінарські заняття (бали)	<i>С1 1-11 б</i>	<i>С2 1-11</i>	<i>С3 1-11 б</i>	<i>С4 1-11 б С5 1-11 б</i>	<i>С6 1-11 б</i>	<i>С7 1-11 б С8 1-11 б</i>	<i>С9 1-11 б</i>	<i>С10 1-11 б С11 1-11 б</i>	<i>С12 1-11 б С13 1-11 б</i>		<i>С1 1-1 б</i>				
СР (бали)	<i>5 балів</i>		<i>5 балів</i>		<i>5 балів</i>		<i>5 балів</i>			<i>5 балів</i>	<i>5 балів</i>		<i>5 балів</i>		
Поточний контроль (вид, бали)	<i>Мкр - 25балів</i>		<i>Мкр - 25балів</i>		<i>Мкр - 25балів</i>		<i>Мкр – 25 балів</i>			<i>Мкр – 25 балів</i>					
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Екзамен (40 балів)</i>														

8. Рекомендована література

Базова

1. Балинська О.М., Гарасимів Т.З. Проблеми теорії держави і права: навч.-метод. посіб. / Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 320 с.
2. Гусарев С.Д., Олійник А.Ю., Слюсаренко О.Л. Теорія права і держави: навч. посібник / Київський національний ун-т внутрішніх справ. Київ: Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2016. 270 с.
3. Загальна теорія права: підруч. для студ.-юристів / за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 576 с.
4. Загальна теорія держави і права: (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції): навч. посібник / За ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко, К.: Юрінком Інтер, 2016. 400 с.
5. Загальна теорія держави і права: навч. посіб. / Р.А. Калюжний, С.М. Тимченко, Н.М. Пархоменко, С.М. Легуша. Київ: Видавець Паливода А.В., 2017. 296 с.
6. Загальна теорія права : підручник / О. В. Петришин, В. В. Лемак, С. І. Максимов та ін.; Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2020. 568 с.
7. Зайчук О.В., Заєць А.П., Журавський В.С., Копиленко О.Л., Оніщенко Н.М. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник / О.В. Зайчук (ред.), Н.М. Оніщенко (ред.). – 2-ге вид., переробл. і доп. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 688с.
8. Кельман М.С., Мурашин О.Г. Теорія держави і права (схеми, таблиці, поняття): Навчальний посібник. Київ, 2016. 127 с.
9. Кельман М.С., Мурашин О.Г., Хома Ю.М. Загальна теорія держави і права: підручник. Львів: Новий світ, 2000. 2018. 584 с.
10. Копиленко О.Л., Зайчук О.В., Заєць А.П., Журавський В.С., Оніщенко Н.М., Бобровник С.В. Загальна теорія держави і права (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції): навч. посіб. / МОН України. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 400 с.
11. Коталейчук С.П. Теорія держави та права: навч. посібник для підготовки до держ. іспитів. Київ: КНТ, 2014. 320 с.
12. Кравчук М.В. Теорія держави і права (опорні конспекти): Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 3-є – вид., змін. й доповн. / М.В. Кравчук (авт.-упоряд.). Київ: Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2014. 608 с.
13. Лук'янов Д.В., Погребняк С.П., Смородинський В.С. Теорія держави і права: посібник. Х.: Право, 2018. 196 с.
14. Методологія та інноватика загальнотеоретичної юриспруденції: монографія. Одеса: Фенікс, 2019. 420 с.
15. Осауленко О.І. Загальна теорія держави і права: Навч. посіб. для студентів ВНЗ / Київський національний університет внутрішніх справ. Київ: Істина, 2017. 336 с.
16. Пендюра М.М. Теорія держави і права: посіб. для підгот. до., допов. Харків : Право, 2020. 94 с.
17. Петришин О. В. та ін. Теорія держави і права: підручник / за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. В. Петришина ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". Харків: Право, 2014. 245 с.
18. Петришин О. В., Погребняк С. П., Смородинський В. С. та ін. Теорія держави і права; за ред. О.В.Петришина. Харків: Право, 2015. 368 с.
19. Скакун О.Ф. Теорія права і держави: Підручник. – 4-те видання. Київ: Алерта, 2017. 528 с.
20. Теорія держави і права : навч. посіб. / [О. О. Тихомиров, М. М. Мікуліна, Ю.А. Іванов та ін.] ; за заг. ред. Л. М. Стрельбицької. Київ : Кондор Видавництво, 2016. 332 с.
21. Теорія держави і права : підручник / [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 416 с.
22. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: [підруч. для юрид. ВНЗ] / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвєєва ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Одес. держ. ун-т внутр. справ. - 2-

- ге вид., випр. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 581 с.
23. Теорія держави і права: навч. посіб. у визначеннях і табл. / Т. Г. Каткова. - 2-ге вид і права: навч. посіб. / Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Львів : ЛьвДУВС, 2020. 267 с.
 24. Теорія держави іспитів / Київський національний ун-т внутрішніх справ. Київ: ТЕКСТ, 2018. 188 с.
 25. Теорія держави та права : навч. посіб. / [С. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
 26. Теорія права / За ред. С.В. Бобровник. К.: Юрінком Інтер, 2019. 940 с.
 27. Тетарчук В.І. Теорія держави і права: навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ, 2021. 184 с.
 28. Шевченко А.Є., Старостюк А.В. Теорія держави і права: навч. посібн. Вінниця, ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 270 с.

Допоміжна

- № 3. - С. 3-10.
// Законодавство України. Науково-практичні коментарі. 2006. С.3-9.
«Юридична думка», 2008. 344 с.
«Юридична література». 348 с.
№ 2. С. 27-32.
№2. – С. 10-16.
1. Андрійв М. М. Поняття та структура компетенції органів публічної влади. Теорія та практика державного управління 2 (2017). С.45-53.
 2. Антологія української юридичної думки: В 6 т. Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права./ упорядники: В. Д. Бабкін, І. Б. Усенко, Н. М. Пархоменко. К.: Юридична книга, 2002. 564 с.
 3. Арістова І.В. Система права України в умовах інформаційного суспільства та цифрової економіки. Приватне та публічне право. – 2020. – № 3. – С. 44-51.
 4. Артикуца Н. В. Мова права: Навчальний посібник. 2-ге вид., змін, і доп. Київ: Стилос, 2004. 277 с.
 5. Батанова Н.М. Деякі теоретичні та прикладні проблеми імпічменту президента України. П 68 Правові засади організації та здійснення публічної влади: збірник (2021): 39-46.
 6. Белов Д. М. Правовий простір держави: конституційно-правові засади / Д. М. Белов, М. Жежіхова // 2017. С. 31-33.
 7. Биркович Т.І., Кабанець О.С. Методологія дослідження демократії як явища правової дійсності. Часопис Київського університету права 1 (2018): 14-18.
 8. Бобровник С.В. Колізійні норми як засіб удосконалення сучасного законодавства // Парламентаризм в Україні: теорія та практика. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. К.: Інститут законодавства Верховної ради України, 2001. С. 497-500.
 9. Бобровник С.В. Компромiс і конфлікт: методологічні підходи до дослідження // Правова держава, 2009. Вип. 20. С. 110-117.
 10. Болокан І. В. Реалізація норм права як правова категорія / І. В. Болокан // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. / редкол.: В. В. Завальнюк (голов. ред.) [та ін.] ; відп. за вип. М. В. Афанасьева. – Одеса : Видавничий дім "Гельветика", 2016. – Вип. 77. – С. 31-38.
 11. Бондаренко С.Ю., Юрій Л.В. Психологічна теорія як онтологія походження держави, чи спроба вгамувати економічний детермінізм? 2021. № 10.
 12. Боняк В.О. Методи конституційно-правового регулювання організації і функціонування правоохоронних органів України: поняття, система / В. О. Боняк // Право і суспільство. - 2012.
 13. Бордюг І. О. Актуальні теорії походження держави. Літописець: Збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Права людини: історичний вимір і сучасні тенденції (до річниці прийняття Загальної декларації прав людини)» (м. Житомир, 5 грудня 2019 року). 15 (2020) С.25-28
 14. Бочаров Д. Правозастосовча діяльність: поняття, функції та форми: проблемні лекції / Бочаров Д. – Дніпропетровськ: АМСУ, 2006. – 73 с.

15. Бошно С. В. Правотворчість: шлях від джерела до форми права. Лекції. М.: Вид-во РАГС, 2002. 102 с.
16. Бошно С.В. Норма права: поняття, властивість, класифікація та структура. Право і сучасні держави, (4). – 2014. – С. 50-60.
17. Венцель В.Т. Соціальна функція держави в умовах трансформації суспільних процесів. (2019). С.40-45
18. Верховенство права як принцип правової системи: проблеми теорії. Монографія. Київ: Вид-во
19. Витко Т.Ю. Державний службовець в умовах реформування державного управління в Україні. Аспекти публічного управління 6, № 3 (2018): 39-47.
20. Власов Ю.Л. Проблеми тлумачення норм права. К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. 177 с.
21. Вовк Д. О. Право і релігія: загальнотеоретичні проблеми співвідношення: монографія / Д. О. Вовк. — Харків: Право, 2009. — 224 с.
22. Войціховський А. В. Міжнародне право : підручник / А. В. Войціховський ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. – 544 с.
23. Гарасимів Т. З. Інтерпретація цінностей права: праксеологічний аспект / Т. З. Гарасимів, М. В. Базарник // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки : збірник наукових праць. – 2016. – № 850. – С. 150–155.
24. Гармонізація національних правових систем з правом ЄС, Київ: Слово, 2005, 320 с.
25. Гбур З. В. Основні функції держави у сфері забезпечення економічної безпеки. Актуальні проблеми державного управління 2 (52) (2017).
26. Гнатущенко Ю. Правові відносини та їх місце в механізмі правового регулювання // Юридична Україна. К., 2007. 12. С.10-14.
27. Голобутовський Р. Поняття та ознаки публічної служби в органах судової влади України. (2019). С.32-34.
28. Горбань О.В. Поняття громадянського суспільства в контексті сучасного цивілізаційного розвитку. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені МП Драгоманова. Серія 7: Релігієзнавство. Культурологія. Філософія: [зб. наук. праць] 41 (54) (2019). С.64-74.
29. Горбатюк С.Є. Соціальна функція держави в контексті забезпечення соціогуманітарної безпеки. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія: Державне управління 1 (2017). С.84-90.
30. Горобець А.С. Підстави виникнення правовідносин із загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2017. – №. 25. – С. 77-80.
31. Губанов О. О. Вимоги до правозастосовної діяльності як критерій її якості. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція, 2016. – № 10-2 (1). – С. 145-147.
32. Гураленко Н. А. Функціональна роль звичаю в контексті гармонізації сучасного права. Наук. вісн. Львів. держ. ун-ту внутр. справ. 2011 (1). С. 192–202.
33. Дзейко Ж.О. Законодавча техніка в Україні: історико-теоретичне дослідження. К.: Вид-во полігр. Центр «Київський університет, 2007. 360 С.
34. Дія права: інтегративний аспект: монографія. Київ: Юрид. думка, 2010. 360 с.
35. Журавльова Г.С. Принцип соціальної держави та природа позитивної дискримінації. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право 44 (1) (2017). С.43-47.
36. Завальнюк В.В. Антропологізація права: традиції та сучасність: монографія. Одеса:
37. Загальна теорія держави і права: (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції): навч. посібник/ За ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. Київ: Юрінком Інтер, 2008.- 400 с.
38. Загальна теорія держави і права: Підручник II За ред. проф. М. В. Цвіка, доц. В. Д. Ткаченка, проф. О. В. Петришина, Харків: Право, 2002. 432 с.
39. Зайчук О., Оніщенко Н. Правові системи сучасності та тенденції їх розвитку. Право України. 2002. № 11. С. 23-26.
40. Зайчук О., Оніщенко Н. Середовище права та формування правових систем сучасності. Право

- України. 2003. № 12. С. 37-40.
41. Законність: теоретико-правові проблеми дослідження та впровадження. К.: ЮСТІНІАН, 2004. 216 с.
 42. Іщук С.І. Окремі концептуальні підходи до розуміння громадянського суспільства як політико-правової категорії. (2020). С.37-39.
 43. Каленіченко Л. І. Юридична відповідальність: поняття, ознаки / Л. І. Каленіченко // Держава та регіони. Серія: Право. – 2020.
 44. Кельман М. С, Мурашин О. Г. Загальна теорія держави і права: Підручник. Київ: Кондор, 2006. 477 с.
 45. Кикоть Г. Проблема класифікації юридичних фактів у сучасній теорії права. Право України. 2003. № 7. С. 29-33.
 46. Ключковський Ю.Б. Принципи виборчого права: доктринальне розуміння, стан та перспективи законодавчої реалізації в Україні: монографія. Київ: Ваїте, 2018. 908 с
 47. Коваленко А. А. Класифікація функцій права: історія питання [Текст] / А. А. Коваленко // Науковий вісник Ужгородського Національного університету : серія: Право / гол.ред. Ю.М. Бисага. – Ужгород : Видавничий дім "Гельветика", 2019. – Т. 1. Вип. 55. – С. 32–35.
 48. Козюбра М.І. Верховенство права: українські реалії та перспективи. Право України. 2010. №3. С. 5-12.
 49. Козюбра М.І. Праворозуміння: поняття, типи та рівні. Право України, 2010. №4. С. 10-21.
 50. Корнієнко М., Тертишник, В. Принципи права в розв'язанні юридичних колізій. – 2017. –
 51. Кулак Н.В. Деякі аспекти виникнення держави (2020). С 226-231.
 52. Лепіш Н.Я. Дія актів тлумачення норм права в часі / Лепіш Н.Я., Павлович-Сенета Я.П. // Порівняльно-аналітичне право. - 2019. - № 5. - С. 41-44.
 53. Лисенков С. Л. Тлумачення (інтерпритація) норм права: причини необхідності, види та способи
 54. Луць Л.А. Структура правової системи суспільства: загальнотеоретичні аспекти. Право України. 2002. № 12. С. 7-10.
 55. Майданик Р.А. Право фізичної особи на життя: поняття, елементи, виникнення і припинення. Публічне право, 2016. – № 3. – С. 9-20.
 56. Макаренко Л. О. Формування правової культури особи. Часопис Київського університету права. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького, 2005. С. 21-26.
 57. Маличок К. Формування правосвідомості українців на етапі демократизації України Підприємництво, господарство і право. Київ: Ін Юре, 2007, С. 121-122.
 58. Марущак О. Функції держави: визначення поняття. *Держава та регіони* 3 (2019): 65.
 59. Могілевський Л. В. Сутність поняття "норма права" / Л. В. Могілевський // Прикарпатський юридичний вісник. - 2016. - Вип. 1. - С. 14-18.
 60. Олефіренко Н. "Адміністративно-правовий статус адміністративного суду в Україні." Слово Національної школи суддів України 3 (2013): 152-155.
 61. Оніщенко И. М. Система права та система законодавства: співвідношення та перспективи розвитку // Держава і право. Збірник наукових праць. Вип. 15, 2002. - Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, С. 8-16.
 62. Оніщенко Н. М., Лошихін О. М. Функції права: значення, сутність, система. Часопис Київського університету права. 2004. № 2. С. 9-13.
 63. Оніщенко Н.М. Правова система: проблеми теорії. К., ІДП ім. В.М. Корецького НАН України, 2002. 352 с.
 64. Оніщенко Н.М. Соціальний вимір правової системи: реалії та перспективи. Київ: Юридична думка, 2011. 176 с.
 65. Орзіх В. Умови та механізм застосування аналогії закону та аналогії права в цивільному праві України. 2019. – № 35(1). – С. 144-147.
 66. Перепелюк А.М. Механізм застосування права: структура та критерії ефективності (загальнотеоретичний аспект). Дис... кюн, 12(01). – 2016. – 225 с.
 67. Пехник А.В. Соціальна природа відповідальності: сутність та роль в формуванні громадянського суспільства. – 2014. – № 51. – С. 50-59.
 68. Пильгун Н.В., Бурбеца В.В. Поняття механізм держави в сучасній юридичній думці. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право 2 (2017): 46-51.

69. Письменна, О. П. Основні концепції виникнення держави. Вінниця: ВННІЕ ТНЕУ, 2018. С. 218-219
70. Пленюк М.Д. Поняття та ознаки юридичних фактів у доктрині зобов'язального права. Приватне право і підприємництво. 2017. – № 17. - С. 121-126.
71. Попович В.М. Теорія держави і права: концепція, праксеологія та методологія розвитку: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 284 с.
72. Процюк І. В. Закон як основний нормативний правовий акт / І. В. Процюк // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. Вип. 88 / редкол.: Г. І. Чанишева (голов. ред.) та ін. – Одеса : Гельветика, 2020. – С. 106-115.
73. Сердюк І. А. Поняття та особливості акта застосування норм права. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. – 2016. – №4(76). – С. 43-51.
74. Сердюк І. В. Взаємозв'язок права і моралі як регуляторів суспільних відносин / І. В. Сердюк // Юридична психологія. - 2016. - № 1. - С. 48-59.
75. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: Підручник / О. Ф. Скакун; Пер. з рос.- 2-е вид,- Х.: Консум, 2005. 656 с.
76. Сковронський Д. М. Сучасні моделі соціальної держави / Д. М. Сковронський // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки : збірник наукових праць. – 2016. – № 850. – С. 264–271.
77. Соколенко Ю. Поняття культурних прав і свобод людини і громадянина. Право України. 2005.
78. Стадник І. В., Бондар А. С. Права людини в контексті юридичного позитивізму. Правничий часопис Донецького університету, (2), 2019. – С. 3-12.
79. Теорія держави і права : [підручник] / [за вимогами кредитно-модульної системи навчання] / Є.О. Гіда, Є.В. Білозьоров, А.М. Завальний та ін.; за заг. ред. Є.О. Гіди. К. : ФОП О.С. Ліпкан, 2011. 576 с.
80. Теорія держави і права: навчальний посібник для підготовки до державного іспиту / А.М. Кучук [та ін.]; керів. авт. кол. І.А. Сердюк ; рец.: С.Д. Гусарев, Ю.А. Ведерніков; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпропетровськ: ДДУВС.2012, 207 с.
81. Теорія держави і права: підр. / Петришин О.В., Погребняк С.П.,Х.: Право, 2014. 368 с.
82. Тетарчук І., Дяків Т. Теорія держави і права: навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2017. 184 с.
83. Уманців Ю.М., О. І. Міняйло. Еволюція ролі та функцій держави в економіці. Економічний вісник університету 28 (1) (2016). С. 140-148.
84. Хряпченко В.П. Розуміння комплексних галузей українського права / В. П. Хряпченко // Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Право / гол.ред. Ю.М. Бисага. – Ужгород : Видавничий дім "Гельветика", 2016. – Т. 1, № Вип. 36. – С. 27–32.
85. Черновол О. П. Теологічна теорія походження держави і права. Секція 1 Стратегічні аспекти розвитку суб'єктів господарювання в умовах посилення глобалізації. – 2015. – 411 с.
86. Чубоха Н. Співвідношення категорій «форма» та «джерело» права // Історико-правовий часопис: науковий журнал / упоряд. О. Крикунов. – Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2018. – № 2 (12). – С. 105–110.
87. Швачка Г. О. Правова природа нормативних актів Автономної Республіки Крим : автореф. дис.. канд. юрид. наук : 12.00.01 / Г. О. Швачка. – Х., 2003. – 22 с.
88. Шпакович О. Особливості способів імплементації міжнародно-правових норм / О. Шпакович // Віче. – 2010. – № 17. – С. 72-74.
89. Щербина В. С. Поняття засобів законодавчої техніки: аналіз новітніх наукових підходів / В. С. Щербина // Часопис Київського університету права. - 2017. - № 2. - С. 42-44.